

nicama /Sl.list br.46/57 čl.84 st.3/ i Zakon o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova /Sl.list br.25/59, čl.9o/, pa je stoga opravdano da se do donošenja pozitivnih propisa o unutrašnjem prijevozu tereta u cestovnom saobraćaju ovo pitanje prosudjuje na analogen način i u ovom saobraćaju. Pošiljalac bi prema tome bio dužan platiti cijenu prijevozne usluge samo u slučaju ako je takvu obvezu izričito preuzeo, ili ako je primalac otklonio primitak robe.

Kako prema naprijed navedenom u ovom slučaju takva izričita obveza pošiljačeva nije mogla biti utvrđena, to je prvostepeni sud opravdano uzeo da u ovom slučaju dužnik kao pravni sljednik pošiljačev nije dužan tužitelju kao vozaču platiti utuženu cijenu prijevozne usluge. Nije se mogla uvažiti tužiteljeva žalba da iz provedenih dokaza proizlazi jedini mogući zaključak da je tuženik naručitelj prijevoza, i da je zbog toga u pomanjkanju izričite obveze primačeve dužan platiti cijenu prijevozne usluge primaču. Prema navedenom činjenica, da je tuženik pošiljalac robe i naručitelj prijevozne usluge, još sama po sebi nema za posljedicu dužnost plaćanja prijevozne usluge, ako je primalac preuzeo robu bez prigovora, i ako pošiljalac nije izričito preuzeo obvezu plaćanja, što tužitelj nije uspio dokazati

M.S.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 14.XII 1963.

Vijeće: dr Ernest Vajić, Gabro Badovinac, Branko Egić

Slagač - Odgovornost prema primaču - Zastara - Slagač koji radi u ime brođara nije pasivno legitimiran prema primaču za naknadu štete koju prouzrokuje prilikom iskrcaja tereta - Za ovu štetu odgovoran je brođar - Slagač koji radi u ime brođara ima pravo pozivati se na zastarne rokove iz prijevoznog posla

Tužitelj je primalac robe koju je prevezao brođar. Tuženik je poduzeće koje se bavi ukrcajem i iskrcajem tereta. Tužitelj traži od tuženika da mu nadoknadi štetu, smatrajući ga odgovornim za oštećenu robu prilikom iskrcaja. Tuženik se brani među ostalim i navodom da nije radio u vlastito ime, već kao brođarov slagač, pa prema tome nije odgovoran.

Prvostepeni sud je udovoljio tužbenom zahtjevu. Taj sud smatra utvrđenim da je tuženik radio kao brodarov slagač na temelju medju njima zaključenog ugovora, te da je izvršio iskrcaj tereta, pa prema tome da nije nastupio kao tužitelj špediter. Zbog toga sud smatra da tuženik ne odgovara tužitelju kao špediter. Unatoč tome, on nije oslobođen svake odgovornosti prema tužitelju. Odgovara, naime, zbog pomanjkanja dužne pažnje kao uređan privrednik, i to baš tužitelju kojemu je time nastala šteta. Ukoliko je on pri iskrcaju opazio neke nedostatke ne robu, bio je dužan brodaru podnijeti protest, a i primaoca robe o tome odmah izvijestiti. Bio je dužan, osim toga, i poduzeti potrebne mjere da se šteta umanja. Općenito: prvostepeni sud podvlači da za štetu tužitelju odgovara izravno onaj koji mu je počinio, i da pri tom nije od važnosti da li je taj bio u ugovornom odnosu s nekim trećim.

Drugostepeni sud je, udovoljavajući tuženikovo žalbi, preinačio prvostepenu presudu, te je tužitelj tužbeni zahtjev odbio.

Pobijana presuda ispravno je utvrdila, na temelju rezultata provedenog dokaznog postupka, da tužitelj nije mogao dokazati da je prvotuženik nastupao kao tužitelj špediter u konkretnom poslu, već da je prije u vezi s iskrcajem predmetne robe obavljao posao isključivo kao štivador broda na temelju ugovora zaključenog između njega i brodara. Ovo stajalište prvostepeni sud je zauzeo na temelju valjane ocjene provedenih dokaza po svom slobodnom uvjerenju. Za to stajalište iznio je valjane razloge, i te razloge pobijane presude zbog toga usveja i ovaj drugostepeni sud.

No ako je prvotuženik radio prigodom predmetnog iskrcaja isključivo kao štivador broda, onda je isključivo njemu, tj. brodaru i odgovoran za štete koje počinu u vršenju dužnosti u okviru medju njima zaključenog ugovora. Ovo prije svega stoga što je iskrcaj tereta iz broda do pod čekrk dužnost brodareva, koju on može izvršiti ili sam, tj. vlastitom posadom, ili se pri tome može poslužiti trećim osobama. Oba su ta slučaja u pogledu odgovornosti prema drugoj ugovornoj strani potpuno ekviparirana, tj. u oba slučaja primaocu za štetu odgovara brodar, a primaoca se ne tiče da li je iskrcaj izvršio brodar vlastitom posadom, ili se pri tom poslužio trećim osobama, i tko je konkretno za njega te radnje vršio. U protivnom slučaju primalac tereta došao bi u povoljniji položaj u slučaju da je brodar iskrcaj obavio pomoću treće osobe, jer bi u takvom slučaju primaocu odgovarao kako brodar, tako i ta treća osoba, jer se ni u takvom slučaju brodar ne bi oslobodio

svoje odgovornosti za teret u smislu sadržaja prijevoznog ugovora i postojećih propisa ili pravnih pravila pomorskog prava. Brodarov štivador koji za njega vrši iskrcaj prema tome je identičan s brodarom, i ako on učini štetu na teretu prigodom iskrcaja, može se to smatrati u odnosu prema primaocu jedino povredom brodarove obveze iz prijevoznog ugovora, a ne može se smatrati i kvazi deliktom, jer je činjenica da je iskrcaj izvršen od štivadora iz naprijed navedenih razloga pravno irelevantna.

Zbog toga u slučajevima kao što je ovaj odgovara primaocu tereta za štetu jedino i isključivo brodar s naslova naknade ugovorne štete, dok brodarov štivador odgovara isključivo njemu na temelju sadržaja medju njima zaključenog ugovora, i zbog toga ne može istodobno postojati mogućnost isticanja zahtjeva primaoca robe na naknadu ugovorne štete protiv brodara, i van ugovorne štete protiv njegovog štivadora. Pri tom nije od važnosti činjenica da primalac nije stvarno istakao zahtjev i protiv brodara, kao i iz kojih razloga to nije učinio.

Iz svega navedenoga slijedi da je osnovan prigovor promašene pasivne legitimacije, kojim je prvotuženik prigovorio tužitelju u ovoj parnici.

S tim je u uskoj vezi i prigovor zastare, koji je prvotuženik u ovoj parnici također istakao protiv tužitelja. U smislu Uzance broj 13, stav 2 Lučkih uzanca /Službeni list 2/51/, brod iskrcava teret na svoj trošak i opasnost do ispod čekrka, a u smislu odredbe čl.41 Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova /Službeni list 25/59/ brodar predaje teret ispod čekrka, ako nije drugačije ugovoreno, ili određeno prema mjesnim običajima. Ako se radi o linijskom brodu, a primalac robe nije prisutan, spada u ovu dužnost broda još i osiguranje robe od šteta, koje mogu nastati uslijed elementarnih nepogoda prema konkretnim prilikama i vrsti robe. Zbog toga nije osnovano stajalište pobijane presude da ta šteta nije nastala u toku pomorskog prijevoza, i da zbog toga ovaj zahtjev za naknadu štete zastaruje u redovnom trogodišnjem zastarnom roku, već jednogodišnji zastarni rok iz Uzance broj 51 Lučkih uzanca treba u smislu čl.128 cit. Zakona primijeniti na sve zahtjeve iz ugovora o iskorištavanju brodova na moru, pa prema tome i na ovaj zahtjev.

Iz oba navedena razloga ukazuje se ovaj zahtjev tužbe protiv prvotuzenoga neosnovanim, zbog čega je uvažanjem žalbe valjelo zahtjev tužbe protiv toga tuženika odbiti i tužitelja presuditi, da tome tuženiku naknadi parnične troškove u prvom i u drugom stepenu /čl.155 stav 2 Zpp/. Iz istih

razloga ovaj drugostepeni sud nije smatrao potrebnim ulaziti u ocjenu ostalih žalbenih razloga prvotuzenika. U dijelu u kojem je odbijen zahtjev tužbe protiv drugotuzenika, prvostepena je presuda kao nepobijana ostavljena netaknuta.

M.S.

Bilješka.- Ne ulazeći na ovome mjestu u analizu stajališta prvostepenog i drugostepenog suda, navodimo da ovo pitanje, naime pasivna legitimacija slagača koji radi u ime broдача, nije u judikaturi jedinstveno riješeno. Ima presuda koja, kako je to učinio i prvostepeni sud u gornjem slučaju, stoji na stajalištu da je slagač pasivno legitimiran. Uostalom upravo pasivna legitimacija slagačeva otvorila je pitanje granica njegove odgovornosti u okviru CMI-a. Postavilo se naime pitanje da li slagač koji radi u ime broдача, a direktno je pasivno legitimiran prema primaocu, može ograničiti svoju odgovornost kao broдар, ili da odgovara neograničeno po načelima građanskog prava.

B.J.

VIŠI PRIVREDNI SUD SR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 23.XII 1963.

Vijeće: Gabro Badovinao, dr Ernest Vajić, Branko Egić

Prijevoz kamionom - Osiguranje tereta - Sudar kamiona - Sudar nije uvijek razlog za isključenje odgovornosti vozara - Vozar će se za sudar osloboditi odgovornosti samo ako dokaže da je do sudara došlo uslijed okolnosti koje on nije mogao ni predvidjeti ni spriječiti - Prigovor iz ugovora o osiguranju ne može biti iznesen osiguravajućem zavodu koji taj ugovor nije sklopio

Prilikom sudara kamiona ošteti se teret. Osiguratelj je nadoknadio štetu i tuži vozara da mu nadoknadi isplaćeni iznos. Prvostepeni sud je tužbi udovoljio. Tuženi vozar se žali, navodeći da nije za štetu odgovoran, jer da je šteta nastala sudarom; dakle iz razloga za koji vozar ne odgovara. Kaže da je on sklopio ugovor s osiguravajućim zavodom u kojem ugovoru je ova šteta pokrivena. Prema tome tužitelj, osiguravajući zavod, nema prava tražiti naknadu štete.

Drugostepeni sud je žalbu odbio iz ovih razloga: